

پیشینه روابط کشورهای آمریکای لاتین با رژیم صهیونیستی و ضرورت گسترش حضور جمهوری اسلامی ایران در این منطقه

رژیم صهیونیستی در واکنش به گسترش روابط جمهوری اسلامی ایران با کشورهای آمریکای لاتین به تقویت مناسبات خویش با این کشورها پرداخته است. این رویارویی دیپلماتیک با عنایت به سابقه روابط رژیم صهیونیستی با منطقه آمریکای لاتین حائز اهمیت برجسته‌ای است. این مقاله بر آن است تا در راستای این تحول مهم مروری بر پیشینه روابط کشورهای آمریکای لاتین با رژیم صهیونیستی داشته و در پرتو آن ضرورت گسترش حضور جمهوری اسلامی ایران در این مقطع را بیان نماید.

به پیوستن رژیم صهیونیستی به سازمان ملل به عنوان پنجاه و نهمین عضو این سازمان، رأی مثبت دادند. به علاوه برخی دولت‌های آمریکای لاتین در کنار هلند، تنها کشورهایی بودند که در همراهی با دسیسه رژیم اشغال‌گر قدس برای اشغال پایتخت این رژیم، نمایندگان دیپلماتیک خود را به بیت‌المقدس فرستادند. در حال حاضر رژیم صهیونیستی ۱۴ سفارت خانه در کشورهای آمریکای لاتین دارد.^۳

تاریخ گواه است که روابط دولت‌های آمریکای لاتین با رژیم صهیونیستی نه تنها رشد و رونقی برای این منطقه

کشورهای آمریکای لاتین به استثنای کوبا و نیکاراگوئه در بدو تشکیل رژیم صهیونیستی حامیان اصلی این رژیم بوده‌اند. به‌ویژه گواتمالا و اوروگوئه، نقش برجسته‌ای را به عنوان اعضای کمیسیون ویژه سازمان ملل متحد برای فلسطین^۱ در سال ۱۹۴۷ برعهده داشتند.

در سال ۱۹۴۸ در راستای شکل‌گیری رژیم صهیونیستی ۱۳ رأی از مجموع ۳۳ رأی موافق این رژیم، متعلق به کشورهای آمریکای لاتین بود. کوبا تنها کشور از آمریکای لاتین بود که به تشکیل رژیم صهیونیستی رأی مخالف داد.^۲ همچنین ۱۸ کشور از آمریکای لاتین

۳. اسرائیل در کشورهای ذیل در آمریکای لاتین دارای سفارت‌خانه است: آرژانتین، باربادوس، برزیل، شیلی، کلمبیا، کاستاریکا، جمهوری دومینیکن، اکوادور، السالوادور، گواتمالا، جامائیکا، مکزیک، پرو و اوروگوئه.

1. UNSCOP

۲. منبع: کتاب
Israel and Latin America: The Military Connection
Bishara Bahbah نوشته

به همراه نداشته، بلکه ابزار تأمین قدرت دیکتاتوری و جنگ‌های داخلی در این کشورها بوده است. در حقیقت روابط با اسرائیل در راستای مصالح سیاسی حاکمان کشورهای آمریکای لاتین در طول تاریخ صورت گرفته است.

اگرچه دولت‌های آمریکای لاتین در بدو تشکیل رژیم صهیونیستی و در ادواری پس از آن از حامیان این رژیم بوده‌اند، مردم این کشورها دارای سابقه یهودستیزی بوده^۱ و بومیان نیز از حمایت این رژیم در نسل‌کشی آنان صدمات جبران‌ناپذیری را متحمل شده‌اند.

بدون شک بارزترین جنبه روابط آمریکای لاتین و رژیم صهیونیستی در فروش اسلحه بوده است. تا پایان سال ۱۹۸۴، ۱۸ کشور آمریکای لاتین تجهیزات نظامی از اسرائیل خریداری کردند^۲. اتکای آمریکای لاتین به رژیم صهیونیستی در تأمین تجهیزات تا بدان حد بوده است که این کشورها علاوه بر تجهیزات نظامی، تجهیزات الکترونیک و ارتباطی خود را نیز از اسرائیل تأمین می‌کردند.

در حوزه آمریکای مرکزی به جز نیکاراگوئه که پس از برکناری دولت سوموزا خرید اسلحه از اسرائیل را قطع نمود، سایر کشورها، خریدار تجهیزات نظامی از رژیم صهیونیستی بوده و با این رژیم موافقتنامه‌های نظامی امضا کرده‌اند. در دهه ۸۰ میلادی، اسرائیل بزرگترین تأمین‌کننده تجهیزات نظامی السالوادور، گواتمالا، هندوراس و کاستاریکا بود. نقش اسرائیل در حوزه آمریکای مرکزی فراتر از فروش اسلحه و تجهیزات نظامی و الکترونیک بوده و طیف گسترده‌ای از کمک‌های

نظامی، نظیر آموزش نظامی، عملیات ضد شورش و اقدامات ضد اطلاعات و همچنین پروژه توسعه کشاورزی نظامی^۳ را نیز شامل می‌گردد. در آن زمان به دلیل اهمیت رژیم صهیونیستی به عنوان تأمین‌کننده تجهیزات نظامی آمریکای مرکزی، دولت‌های هندوراس، السالوادور، گواتمالا و کاستاریکا در حمایت از رژیم صهیونیستی نقش فعال‌تری را در مقایسه با سایر کشورهای آمریکای لاتین ایفا می‌کردند. زمانی که در سال ۱۹۸۲، اغلب کشورهای آمریکای لاتین حمله رژیم صهیونیستی به لبنان را محکوم کردند، کشورهای آمریکای مرکزی به تحسین و توجیه این امر پرداختند.^۴

اما نقش حمایتی آمریکای لاتین و نیز روابط اقتصادی کشورهای این منطقه با رژیم صهیونیستی همواره ثابت نمانده و با فراز و فرودهایی همراه بوده است. به تازگی نیز برخی کشورهای این منطقه نظیر ونزوئلا و بولیوی رویکرد تازه‌ای را در قبال رژیم صهیونیستی اتخاذ نموده‌اند که منجر به کاهش و یا قطع روابط با این رژیم شده است. آغاز گسستگی در روابط ونزوئلا و اسرائیل، سال ۲۰۰۶، در جریان جنگ اسرائیل علیه لبنان بود. در آن زمان دولت ونزوئلا، سفیر خود را از اسرائیل خارج کرد. همچنین پس از تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی به غزه، ونزوئلا روابط خود را به طور کامل با این رژیم قطع نمود و این واکنش خود را ندایی به دولت‌های جهان و وجدان ملت یهود نامید. دولت ونزوئلا همچنین، تجاوزات رژیم صهیونیستی را هلوکاستی ۶۰ ساله علیه فلسطینیان خواند.

۳. در این پروژه که در چندی از کشورهای آمریکای لاتین اجرا شد، سرباز-کشاورزان اسرائیل در زمین‌های این کشورهای آمریکای لاتین به کشاورزی مشغول شدند.

۴. وزیر امور خارجه کاستاریکا، فرناندو وولویو، اعلام کرد که انگیزه این حمله قابل درک است. وزیر دفاع گواتمالا، بندیکتو لوکاس گارسیا، قاطعیت و اشتیاق ارتش اسرائیل را ستود. رئیس‌جمهور اسبق گواتمالا، گارسیا، اعلام کرد که اسرائیل الگویی برای ادامه راه است. رئیس‌جمهور موقت السالوادور، آوارو ماگانیا، اسرائیل را تنها کشوری خواند که می‌تواند به السالوادور کمک کند.

۱. نمونه بارز یهودستیزی در آمریکای لاتین، در آرژانتین است که بسیاری از مردم این کشور، یهودیان آرژانتین را به عنوان اعضای آن کشور قبول ندارند.

۲. تمامی کشورهای آمریکای لاتین به جز گویان، گویان فرانسه، سورینام و اوروگوئه

این در حالی است که اسرائیل عامل اصلی جدایی روز افزون ونزوئلا از رژیم صهیونیستی را دوستی جمهوری اسلامی ایران با این کشور می‌داند و قطع روابط با این رژیم را تأییدی بر حمایت ونزوئلا از تروریست‌ها و اسلامگرایان قلمداد می‌کند.

در ذیل به اختصار به بررسی روابط چند کشور منطقه آمریکای لاتین و رژیم صهیونیستی و تحولات این روابط پرداخته خواهد شد.

آرژانتین؛ آرژانتین و رژیم صهیونیستی در ابتدا روابط بسیار محدودی داشتند. اما اهداف سیاسی و اقتصادی فراوان، تأثیر بسزایی در این روابط گذارد. در دهه ۱۹۷۰ صادرات تجهیزات نظامی توسط رژیم صهیونیستی به آرژانتین آغاز شد. در آن زمان روابط سیاسی میان دو دولت افزایش یافت. اگرچه آرژانتین پیشتر در سازمان ملل به تشکیل دولت اسرائیل رأی ممتنع داده بود، در دوران پرون، این کشور رویکرد تازه‌ای را در قبال رژیم صهیونیستی اتخاذ نمود. زمانی که روابط دیپلماتیک رژیم صهیونیستی و جماهیر شوروی رو به تنش گذارد، این رژیم، آرژانتین را به عنوان یک حامی سیاسی مهم در راستای دستیابی به اهداف خود در حوزه آمریکای جنوبی می‌دید.

تعمیق روابط آرژانتین و رژیم صهیونیستی سبب شد که بررسی و تلاش برای بهبود شرایط حال و آینده یهودیان آرژانتین در برنامه دیپلماسی اسرائیل قرار گیرد.

طی ۱۵۰ سال اخیر، گروه‌های یهودیان آرژانتین رشد و توسعه چشمگیری یافته‌اند. اولین مرکز یهودی در این کشور، که کنگره یهودیان آرژانتین نام دارد، در سال ۱۸۶۲ تأسیس شد. امروزه پراهمیت‌ترین سازمان یهودیان

آرژانتین، هیأت انجمن‌های اسرائیلی آرژانتین^۱ است که مهمترین سازمان سیاسی و اجتماعی یهودیان این کشور می‌باشد.

اگرچه مسأله آمیا در نتیجه تحریک محافظان صهیونیستی سبب ساز برخی تنش‌ها در روابط جمهوری اسلامی ایران و آرژانتین بوده است در سال‌های اخیر این روابط رو به بهبود گذارد، بنا به گفته مسؤولان این کشور، آرژانتین خواستار مشخص شدن حقیقت و اجرای عدالت در مورد قربانیان حادثه آمیا می‌باشد، اما در عین حال مداخله لابی اسرائیل و آمریکا در بهبود روابط با ایران مشاهده می‌شود.

ونزوئلا؛ اگرچه ونزوئلا و رژیم صهیونیستی در گذشته روابط دیپلماتیک داشته‌اند، این روابط به دلیل جنگ اسرائیل و لبنان و همچنین به علت سیاست خارجی چاوز در قبال ایران کم‌رنگ شد و سرانجام در تجاوز رژیم صهیونیستی به غزه، ونزوئلا تمامی روابط سیاسی خود را با این رژیم قطع نمود.

آغاز روابط دیپلماتیک ونزوئلا و اسرائیل زمانی بود که ونزوئلا به عضویت اسرائیل در سازمان ملل در ۲۷ نوامبر ۱۹۴۷ رأی داد. در جنگ ۶ روزه ۱۹۶۷، بسیاری از یهودیان ونزوئلا به اسرائیل رفتند تا به ارتش این رژیم ملحق شوند. اما ونزوئلا در دوره کنونی و به رهبری هوگو چاوز رویکرد متفاوتی را در قبال رژیم صهیونیستی اتخاذ کرده است.

بولیوی؛ اگرچه بولیوی از آغاز تأسیس رژیم صهیونیستی با این دولت همکاری داشت و از لحاظ معادن گوناگون مورد توجه یهودیان بوده و اسرائیل نفوذ سیاسی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در این کشور به دست آورده

1. DAIA (Delegación de Asociaciones Israelitas Argentinas)

بود، پس از تجاوز رژیم صهیونیستی به غزه، روابط خود را با این رژیم قطع نموده است. رئیس جمهور بولیوی، اوو مورالس، اعلام کرده است که اسرائیل را به دلیل جرایم نسل کشی در غزه به دادگاه بین‌المللی خواهد کشاند.

گواتمالا؛ بررسی روابط گواتمالا و اسرائیل زمانی اهمیت پیدا می‌کند که بدانیم گواتمالا از میان کشورهای خاورمیانه، تنها در اسرائیل دارای سفارت‌خانه است.^۱ تاریخ آغاز روابط دیپلماتیک اسرائیل با جمهوری گواتمالا، ۱۵ می ۱۹۴۸ می‌باشد.^۲ بین دولت گواتمالا و رژیم صهیونیستی تفاهم لغو رواید سفر برقرار می‌باشد. گواتمالا به عنوان یک کشور بسیار فقیر، همواره نیازمند یک پشتوانه نظامی و اقتصادی قدرتمند بوده است. ایالات متحده آمریکا و اسرائیل حامیان نظامی این کشور در طول تاریخ می‌باشند.

در روابط گواتمالا با اسرائیل، دو موضوع در اولویت بوده است؛ ۱. پس از ایالات متحده، گواتمالا اولین کشوری بود که با رأی خود در سازمان ملل متحد، در ۱۹۴۸ اسرائیل را به رسمیت شناخت. ۲. گواتمالا همچنین اولین کشوری بود که به تأسیس سفارت‌خانه در بیت‌المقدس مبادرت ورزید. این سفارت‌خانه پس از آن، تحت فشار بین‌المللی به تل‌آویو منتقل شد. همچنین در حال حاضر خیابانی به نام گواتمالا در اسرائیل نامگذاری شده است.^۳

لازم به ذکر است که خورخه گارسیا گرانادوس^۴، یک دیپلمات گواتمالایی و از اعضای کمیسیون ویژه

سازمان ملل برای فلسطین بود که برای تثبیت وضعیت سیاسی رژیم صهیونیستی می‌کوشید.

به رغم این ارتباط دیپلماتیک، تاریخ حکایت دیگری را بازگو می‌کند؛ اسرائیل در نسل‌کشی جمعیت بومیان مایای ارتفاعات شمال غرب گواتمالا با ارائه خدمات و تجهیزات نظامی نقش برجسته‌ای را ایفا کرد.

در حقیقت حمایت اسرائیل از گواتمالا، تنها در تعلیم و تجهیز نظامیان این کشور بوده است که نه تنها به رشد و شکوفایی آن کمکی ننموده، بلکه سبب ویرانی‌ها و کشتار بسیاری شده است. اسرائیل فروش اسلحه و تجهیزات نظامی به گواتمالا را از سال ۱۹۷۴ آغاز کرد.

نسل‌کشی بومیان گواتمالا^۵ که با حمایت اسرائیل ۳۶ سال به طول انجامید، مشابه نسل‌کشی فلسطینیان می‌باشد.

این نسل‌کشی که طی سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۶ ادامه داشت، با تأمین تجهیزات نظامی از اسرائیل صورت می‌گرفت. در جریان این نسل‌کشی، ۴۴۰ روستا ویران شد و بسیاری از بومیان آواره شدند. همچنین سوزاندن انسان‌ها و یا تکه تکه کردن بدن آنها، تجاوز و ویران‌سازی زمین‌های کشاورزی از دیگر اعمال وحشیانه نظامیان بود. از سال ۱۹۷۷ که جیمی کارتر کمک‌های نظامی ایالات متحده آمریکا به گواتمالا را قطع کرد، اسرائیل تنها حامی نظامیان گواتمالا در کشتار وحشیانه‌ای بود که بعدها «هلوکاست پنهان» نام گرفت.

هوایم‌ای آراوا، جنگنده کفیر، رادار، هلیکوپتر، مسلسل، ماسک ضد شیمیایی، گاز اشک‌آور، RBY MK، مهمات ضدتانک، تفنگ، کامپیوتر و تجهیزات ارتباطی از

۱. گواتمالا در ۳۷ کشور دارای سفارت‌خانه می‌باشد.

۲. منبع: سایت وزارت امور خارجه جمهوری گواتمالا

۳. منبع: کتاب The Streets of Jerusalem

نوشته Ronald L. Eisenberg

4 . Jorge García Granados

۵. مذهب بومیان گواتمالا، مایایی است.

تسلیمات نظامی بود که در جریان این جنگ^۱ در اختیار گواتمالا قرار گرفت.^۲

اعطای بورس تحصیلی و نظامی به جوانان گواتمالا پس از خاتمه جنگ مذکور از سوی اسرائیل آغاز شد و همچنان نیز در سطح وسیع تر (شامل بورس های تابستانی برای دانش آموزان) ادامه دارد. امروزه اسرائیل با تحکیم روابط خود با این کشور آمریکای مرکزی در کنار سایر کشورهای لاتین، سعی در استحکام جایگاه خود در این قاره دارد.

گواتمالا با دارا بودن قریب به ۱۲۰۰ یهودی که اغلب آنها در پایتخت این کشور، گواتمالاسیتی، ساکنند، امروزه انواع گروه های صهیونیستی را در قالب سازمان صهیونیستی گواتمالا^۳ در خود جای داده است.

فقر، آمار بالای بیسوادی و عدم رشد تکنولوژی و تسلط بسیاری از گواتمالایی ها تنها به زبان های بومی در این کشور از علل محدودیت روابط گواتمالا با سایر کشورهاست و این امر به دستاویزی برای دولت های ایالات متحده و اسرائیل تبدیل شده است.

اهمیت روابط جمهوری اسلامی ایران با کشورهای آمریکای لاتین

الف) نگرانی رژیم صهیونیستی از گسترش روابط جمهوری اسلامی ایران با کشورهای آمریکای لاتین حاکی از اهمیت نقش کشورهای این منطقه در سیاست خارجی رژیم صهیونیستی می باشد.^۴ رژیم صهیونیستی حضور

جمهوری اسلامی ایران در منطقه آمریکای لاتین را به منزله از دست دادن مجموعه ای از کشورهای جهان سوم که از نقش حمایتی آنها به عنوان یک ابزار قدرت بهره می جسته است، می داند، بنابراین در تلاش برای تعمیق روابط اقتصادی و دیپلماتیک خود با کشورهای این منطقه و نیز کاهش نفوذ جمهوری اسلامی ایران در آمریکای لاتین برآمده است.^۵

ب) از طرفی حضور مؤثر و تأثیرگذار جمهوری اسلامی ایران در حوزه کشورهای آمریکای لاتین که با موج تازه ای از سلطه ستیزی و استقلال طلبی کشورهای این حوزه در برابر نفوذ قدرت آمریکا همراه شده است، موجب بیم و هراس دولت آمریکا و رژیم صهیونیستی بوده است. در همین ارتباط شورای روابط عمومی اسرائیل در آمریکا (موسوم به AIPAC) چندی پیش در گزارش نسبتاً مفصل خود جنبه های مشخصی از نگرانی رژیم غاصب اسرائیل از حضور و مناسبات رو به گسترش جمهوری اسلامی ایران با کشورهای آمریکای لاتین را مورد تصریح قرار داده است. از این رو تقویت مناسبات کشورمان با آمریکای لاتین می تواند به تحکیم عناصر قدرت بین المللی و منطقه ای ایران منجر گردد.

پریسا شاه محمدی

مرکز مطالعات آمریکا

۱. نسل کشی بومیان گواتمالا در رسانه های عمومی، جنگ داخلی گواتمالا عنوان می شود.

۲. منبع: کتاب Israel foreign policy
Jane Haapiseva-Hunter نوشته

3. Organización Sionista de Guatemala
۴. روزنامه صهیونیستی یهودیت آهنوت به نقل از وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی نوشت: «از سال ۱۹۸۲ که ایران روابط خود را با کوبا افزایش داد، به قدرتی با نفوذ در آمریکای لاتین تبدیل شد و امروز دارای سفارت خانه های متعدد در کشورهای این منطقه است.» وزیر امور خارجه اسرائیل همچنین ابراز نگرانی کرد که، این احتمال وجود دارد که کشورهایی نظیر هندوراس، جمهوری دومینیک و گواتمالا با دریافت حمایت های مالی از ونزوئلا، تحت نفوذ ایران قرار گیرند.

۵. معاون وزیر امور خارجه رژیم صهیونیستی در نشست سالانه سازمان کشورهای آمریکایی که چندی پیش در هندوراس برگزار شد، با نمایندگان برخی از کشورهای آمریکای لاتین به منظور جلوگیری از نفوذ ایران در منطقه دیدار و گفتگو کرد.